

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת שופטים

תורת

הסגולה שיתקבלו תפילותיו בשמירת פיו

דברים פרק ט"ז (יז) שופטים וְשִׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יִקְוֶה אֶלְהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשִׁפְטוֹ אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צֶרֶק:

שערים היינו שערי הגוף:

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוךך נתן לך וכו'. דורשי רשומות דרשו כרמז לאדם שמוטלת עליו החובה לשמר היטב את כל שעריו שבגופו אשר הן עיניו אוזניו ופיו למען לא יכשל במראות אסורות ובשמיעת דברים אסורים, ובדיבור האסור. הן לכולן הקב"ה ברא את השער אשר אפשר על ידו לסגור את הפתח, לעיניים ברא את העפעפיים, ולאוזניים את התנוך, ולפה שיניים ושפתיים. והנה כבר אמר איוב פרק יט פסוק כו **וְאַחַר עֹרֵי נֶפְתָּחַת אֶמְבְּשִׁי אֶתְהָ אֱלֹהִים:** וביאורו שכאשר יתבונן האדם בגופו ויכול לדעת רצון בוראו, וא"כ יש לשאול מדוע לעיניים ולאוזניים יש שער אחד ואילו לפיו ברא ויצר שני שערים השיניים והשפתיים?

ההבדל בין הפה ליתר השערים:

אלא בהכרח הדבר בא ללמדנו שעל הפה צריך משנה זהירות יותר ויותר משאר הפתחים, מאחר ואנו רואים גם במציאות כיצד נוהג האדם לעשות אמצעי זהירות והגנה מפני הסכנה והדבר תלוי במידת הסכנה שיש בדבר, ולפי גודל הסכנה כן גודל אמצעי הזהירות וההגנה מפני הכישלון, וא"כ מאחר והקב"ה הוא הבורא והוא היוצר ואנו רואים לכל הפתחים שיש בהם חשש כישלון ברא רק שער אחד ואילו לפה שני שערים בהכרח מפני שחשש הכישלון בו גדול יותר מכל האיברים. ולכן מצוה התורה שצריך האדם לתת שופטים וגם שוטרים בכל שעריו.

תפקיד השופט והשוטר:

ויש להוסיף עוד הבדל השערים של העיניים והאוזניים נועדו אך ורק למניעת הכישלון, ואילו בפה השערים אפשר להופכן לשותפין לדבר עבירה כיון שהדיבור נחתך גם בשיניים והשפתיים. ללמדנו עד כמה מסוכן הפה שאפשר להיכשל בו ואפילו את שופטיו ושוטריהם הופכן לשותפין איתו בעבירה. וכאשר נתבונן ישנו הבדל בן שופט לשוטר, לשופט תפקידו לשקול ולכלכל מעשיו בתבונה כדי שהמשפט יהיה בצדק, ואילו השוטר תפקידו לשמור ולבצע בפועל את המשפט הצודק.

כן מוטלת החובה על האדם להתבונן ולחשוב היטב על כל משפט ומשפט היוצא מפיו שהדברים יצאו כראוי, וכאשר מדבר עם חבירו ידע לדבר כראוי מבלי לפגוע בחבירו ואולי יותר מזה לתת מילי הערכה והערכה, וכן בתפילה שדבריו יאמרו מתוך מחשבה וכוונה ולא שהדברים יצאו מאליהם כמאמר הנביא: **ישעיהו פרק כט (ג) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְעִן פִּי נִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִי וּבִשְׂפָתָי כְּפִדוֹנֵי יָלְבוּ רֶסֶק מִמֶּנִּי וְתִהְיֶינָה יְרֵאָתָם אֵתִי מִצְוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה:** ומאידך צריך גם שוטר להיות שומר ומבצע בפועל שבשעת כעסו לא ינבל פיו, או ילכין פני חבירו ברבים אשר אין לו חלק לעולם הבא וכדומא.

שמירת הפה:

חודש אלול הוא חודש הרחמים והם ימי רצון להתעורר לחזרה בתשובה הן הולך וקרוב יום הדין ומחובת כל אחד לערוך חשבון נפש על מעשיו במשך השנה ולקבל על עצמו לעתיד לשפר מעשיו ובפרט בשמירת פיו בהיות וכל תקותו של האדם הוא בהסתמך על תפילותיו ותחנוניו על נפשו, וזאת הנחמה היחידה אשר יש לאדם להסתמך ולבא לפני הבורא יתברך ביום הדין כאשר מקבל על עצמו קבלות והחלטות לשיפור מעשיו, ברור הדבר שאין אפשרות לשפר הכל בבת אחת אולם לכל הפחות להשתדל באיזה נושא לתקן עצמו אשר יהיה לו כסגור. **אחת** הנקודות אשר בעה"ר נכשלים בה רבים היא שמירת הפה מכישלון וחוסר ניצולו לטובה, מהם נקודות רבות ששייך להתייחס בענין זה, כגון תפילה, לימוד, חינוך, כבוד הזולת ועוד.

חומרת עון לה"ר:

עוד מבואר במסכת ערכין דף טו ע"ב תנא דבי רבי ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, כתיב הכא לשון מדברת גדולות, וכתוב בעבודת כוכבים [שמות לב] **אנא חטא העם הזה חטאה גדולה, בגילוי עריות כתיב [בראשית טז] ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת, בשפיכות דמים כתיב [בראשית ד'] גדול עוני מנשוא.** והנה למרות שהז"ל הגדילו בחומרת עוון לה"ר שהוא יותר משלוש עבירות החמורות אך לא נתבאר עד כמה גדול, אולם **ביאר החפץ חיים בהלכות לה"ר** בהקדמה כמה איסורים יש בסיפור אחד של לה"ר. וז"ל בחישוב הלאוין, הרי חשבנו שבעה עשר לאוין הרגילין לבוא על ידי ספור לשון הרע ורכילות וכו' והוסיף בחישוב העשין, הרי חשבנו י"ד מצות עשה שרגילין לעבר עליהם על ידי ספור לשון הרע ורכילות לבד מ"ז לאוין הנ"ל. והוסיף בחישוב הארורין, הרי חשבנו ג' ארורין המצויין לבוא על ידי מדה רעה הזו. הראת לדעת עד כמה גדול וחמור עוון לה"ר אחד שאין לו אח ורעיה בכל העבירות שעובר בסיפור אחד שלושים וארבע איסורים, ואמרת רמז בדבר בפסוק בתהלים, אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה', שהכוונה אשרי מי שמשכיל להיזהר בעבירה שיש בה ד"ל איסורים שע"ז יזכה להינצל ביום רעה לעת"ל, זאת ועוד נאמר באיסור לה"ר מה שלא נאמר בשום עבירה כדלקמן.

המדבר לה"ר מאבד מצוותיו ומקבל עברות המדובר:

עוד יותר חמור שכל המדבר לה"ר מאבד את כל מצוותיו ותורתו בסיפור אחד ולא רק זאת אלא מקבל את העבירות של אותו שדיבר עליו והיינו לוקה בכפליים, וכך אמר המלאך המגיד משרים למרן ה"בית יוסף" זצ"ל וז"ל **בספר מגיד מישרים פרשת ויקהל מהדורא**

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

קמא וגם בענין הקמות אשר קמו נגדך אין להרהר כי הם לא זיקוקך אלא הועילו כי מי שאומר לשון הרע על חבירו מנכין לו מזכותיו ונותנים וכו' הוא אמת ויציב, ואלו הוי ידעי בני נשא דא הוו חדאין כד שמעין דאמרי ביש מנהון, כאלו יהבי לון מתנת כסף או זהב אלא בגין יקרא דאורייתא דילך דזוללו בה אחזי לכולי עלמא קטירי דיקומון בהון, ואתה תעמוד מנגד ותחזה ותחדי, אבל את לא תהרהר בהאי ולא במלה אוחרא רק ביראת ה' כל היום וכל הלילה ובתורתו עכ"ל.

וכן כתב בספר חובות הלבבות שער ו שער הכניעה פרק ז וז"ל בא"ד ואם מה שספרו עליו שקר, יאמר למספר וכו' הרף, אחי, וחמל על זכותיך, שלא תאבדנה ממך ולא תרגיש, כי כבר נאמר על אחד מן החסידים, שזכרו אותו לרעה, וכיון שהגיעו הדבר, שלא למדבר בו כלי מלא מזמרת ארצו, וכתב אליו הגיעני, ששלחת לי מנחה מזכותיך, וגמלתיך בזה. ואמר אחד מן החסידים הרבה בני אדם יבואו ליום החשבון, וכשמראים להם מעשיהם, ימצאו בספר זכותם זכיות, שלא עשו אותם, ויאמרו לא עשינו אותם. ויאמר להם עשה אותם אשר דבר בכם וספר בגנותכם. וכן כשיחסר מספר זכיות המספרים בגנותם, יבקשו אותם בעת ההיא, ויאמר להם אבדו מכם בעת שדברתם בפלוני ופלוני. וכן יש מהם גם כן שימצאו בספר חובותם חובות שלא עשו, וכשאומרים לא עשינו, יאמר להם נוספו עליכם בעבור פלוני ופלוני שדברתם בו, כמו שנאמר והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם אשר חרפוך ה'. ועל זה הזהירנו הכתוב באמרו זכר את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך עכ"ל.

כל עמל האדם על פיו:

אחר הדברים האלה יובנו היטב דברי שלמה המלך בקהלת פרק ו (ז) כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיּוֹ וְגַם הַנְּפֶשׁ לֹא תִמְלָא: וכתב הזוהר כרך ג (ויקרא) פרשת שמיני דף מא ע"ב ר' יוסי פתח ואמר (קהלת ו) כל עמל האדם לפייו וגו' אסתכלנא במלי דשלמה מלכא וכלהו אחידן בחכמה עלאה, כל עמל האדם לפייו, האי קרא בשעתא דדיינין ליה [דף מב ע"א] לבר נש בההוא עלמא כתיב כל ההוא דינא וכל מאי דסביל בההוא עלמא ונקמין מיניה נקמתא דעלמא, לפייו בגין פיהו דלא נטיר ליה וסאיב ליה לנפשיה ולא אתדבק בסטרא דחיי בסטרא דימינא.

וכתב המנורת המאור פרק יח - לשון הרע עמוד 345 למה יקצוף האלהים על קולך, על אותו הקול של לשון הרע, דכתיב ויחר אף ה' במ וילך. וכו' הה"ד אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו'. וכת' שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. וכת' כל עמל האדם לפייו, כל עמל וכל הייסורין הבאים על האדם אינן אלא בשביל שספר לשון הרע בפיהו.

ארבע כתות שאין רואות פני שכינה כולן בחטא הלשון:

וכתב השל"ה שער האותיות אות שי"ן שתיקה: ת. והנה לדיבור של עבירה אין ערך ואין שיעור לעונשו, כאשר האריכו רבותינו ז"ל (סוטה מב א) בארבע כתות שאין מקבלות פני שכינה, כת לצים, כת חנפים, כת שקרים, כת מספרי לשון הרע, וסימן לאלו הכתות - חשמ"ל.

המדבר לה"ר אין תפילתו מתקבלת:

כב. עוד ידוע ידע המטמא פיו ולשונו בטומאת הדיבור, מאחת מהנה שהזכרו, אז כל דברי תורה ותפלותיו כולם נטמאו, ומחויך למחנה מושבם, ואדרבא מקבל עונש עליהם. כי הוא כמביא דורון חשוב למלך ונותן הדורון בכלי מלא קיא צואה, הנה מתקצף עליו המלך בכפליים. וכיון שכן כיצד יעמוד האדם בתפילה בימים נוראים להתחנן על נפשו עם פיו אשר נכשל בו וחטא בו והרי הוא ככלי צואה רח"ל שענוש יענש אשר בו מגיש את מנחתו לקב"ה, ולכן חייב האדם להכין את פיו לקראת ימים נוראים שיהיה נקי מכל רבב של איסור ולהכשירו בכדי שתפילתו תתקבל.

בקשת רשב"י לשני פיות:

ובזה נבין היטב דברי הירושלמי (ברכות פ"א ה"ב) אמר רבי לוי [בשם רבי שמעון בן יוחאי], אילו הוינא על טורא דסיני הוה בעינא שני פיות, כי בפה שמדבר דברי תורה אין ראוי לדבר בו דברי חולין המבדיל בין קודש לחול. **כי רשב"י ידע שקשה מאוד לנקות ולהכשיר את הפה של האדם וכיצד יוכל להגיש בו מנחה לקב"ה, רק חזר בו כי האדם ישל בשני הפיות יותר ויצא שכרו בהפסדו.**

אומנות האדם להיות אלם:

עוד מבואר במסכת חולין דף פט ע"א אמר רבי יצחק מאי דכתיב [תהלים נ"ח] האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאלם, יכול אף לדברי תורה תלמוד לומר צדק תדברון.

מוסר השכל:

העולה מדברנו עד כמה חובתו של כל אדם להכין עצמו בימי הסליחות והרחמים לימים הנוראים בכדי לזכות בדין והעצה הטובה שיכין וכישיר את פיו וישים רסן לפיו בתקופה זו וישתדל להשתמש בפיו רק לטובה עד שיחשב כאילו הגעיל את פיו והכשירו להגיש בו את מנחתו ותפילתו לקב"ה ויתקבלו ברחמים וברצון דכתיב אם האדם לא יחל דברו זוכה שכל היוצא מפיו יעשה וזוכה כולם שיקבלו תפילותינו ונכתב ונחתם לחיים טובים ושלום.

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא

**הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"**

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך